

II. MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

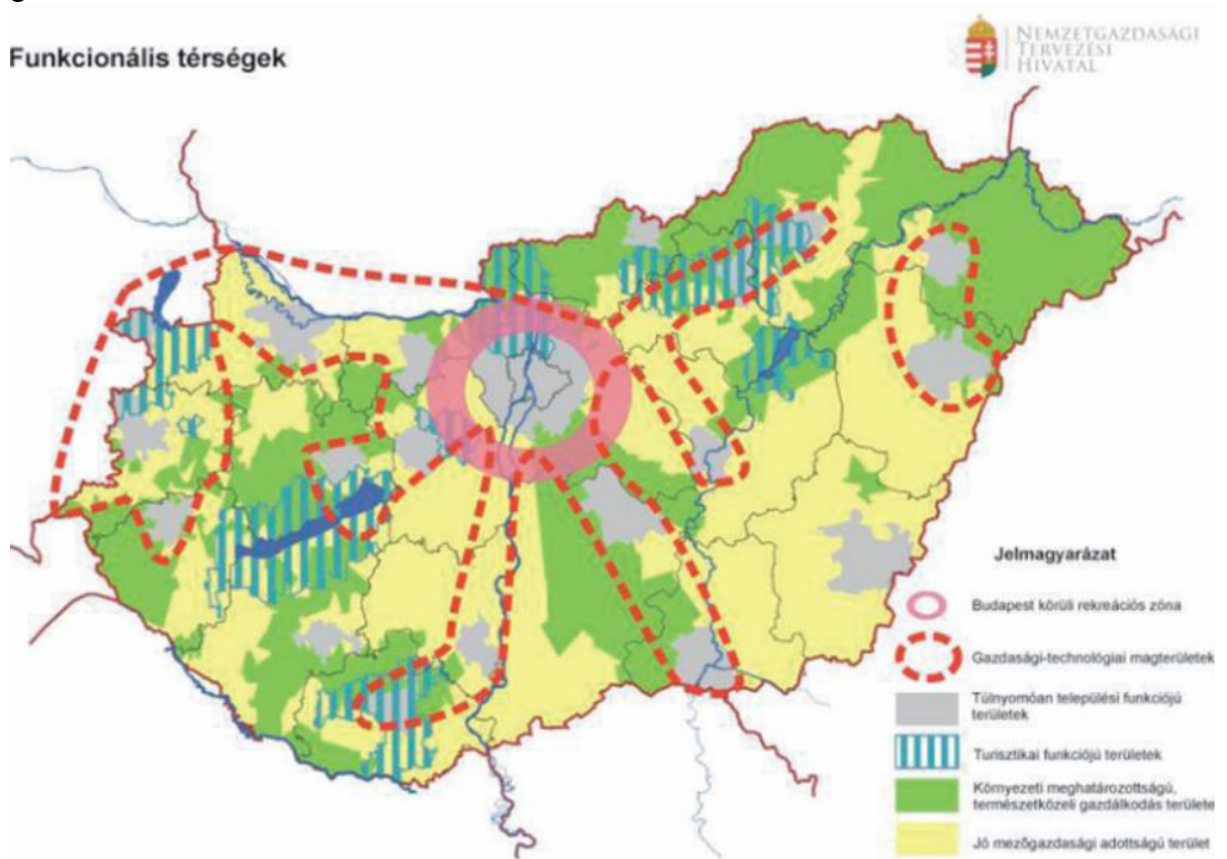
Kéleshalom a Kalocsai Sárköz és a Homokhátság találkozásában Bács-Kiskun Megye Jánoshalmi Járásában található. A megye székhelyétől: Kecskeméttől 90 km-re, a Járási székhelytől, amely egyúttal anyatelepülése is 10 km-re van.

Kéleshalom

1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Kon koncepcióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata

Országos Területfejlesztési Kon koncepció Kéleshalom településrendezését érintő eleme Kéleshalom funkcionalitását tekintve környezeti meghatározottságú természetközeli gazdálkodási területnek számít.

Megyei területfejlesztési koncepció Homokhátság fejlesztési programja alapvetően érinti Kéleshalom településrendezését

A Duna-Tisza közti Homokhátság Bács-Kiskun megye jelentős térségét kitevő, speciális táji, környezeti problémák, adottságok alapján jellemezhető, összetett megoldásokat kívánó térsége. Bács-Kiskun Megye klímaváltozással leginkább érintett, legfőképpen annak hátrányaival szembeálló természetföldrajzi terület egysége. Cél elsődlegesen a vízgazdálkodással és szemléletformálással összefüggő, térségi összefüggésrendszerben kezelendő fejlesztések támogatása.

Zöld gazdaságfejlesztési modellekhez igazodó, a Homokhátság természeti erőforrásaira alapozott, fenntartható, a térség belső potenciáljaira építő, azzal felelősen gazdálkodó demonstrációs fejlesztési mintaprojektek támogatása. Zöld gazdaságfejlesztési iránya a klímaváltozás elleni küzdelmet is szolgálja. A klímaváltozás hatásainak mérséklése szempontjából kiemelt jelentőségűek a kisebb léptékű komplex fejlesztési programok, amelyek a Homokhátság öntözési kultúrájának fejlesztésére, különösen a helyben keletkező és visszatartott vizek hatékonyabb hasznosítására, valamint a környezeti, társadalmi, gazdasági fenntarthatóságot egyaránt szolgáló szemléletformálásra irányulnak.

A Homokhátság térséghez kapcsolódó elképzeléseket, kezdeményezéseket integrált módon, a szinergikus lehetőségeket kihasználva szükséges megvalósítani. A szándékolt fejlesztések integrált voltát *területileg* indokolja a térség földrajzi kiterjedéséből adódó számos, sokszínű, eltérő táji, gazdasági, társadalmi potenciállal rendelkező középtávú erős egymástól való függése (vízhiány, vidéki térségek elnéptelenedése, agrártermelési feltételek kedvezőtlené válása stb.), *ágazati* szempontból pedig a feladatok szerteágazó volta. Ezek a feladatok egy rendkívül bonyolult belső összefüggésrendszert alkotnak, és az egyik beavatkozásnak sok esetben alapfeltétele a másik. A beavatkozásoknak egyszerre kell választ adniuk az ökológiai, gazdasági, területfejlesztési és -rendezési, turisztikai, egyes szociális kihívásokra egyaránt. A homokhátság főbb projektsomagjai a következők.

<u>A Duna-Tisza közti Homokhátság vízháztartási viszonyainak javítása komplex vízgazdálkodási beavatkozásokkal</u>	
A projektsomag célja	<i>Átfogó célok:</i> A Homokhátság területét érintő nagyobb mértékű vízvisszatartási, víztározási, vízpótlási beavatkozásokkal biztosítható, hogy a gazdasági, természetvédelmi és ökológiai vízigények a jövőben kielégíthetőek legyenek. Cél a térség ökológiai egyensúlyának helyreállítása, a természet és a gazdaság harmonikus fejlődésének biztosítása és a környezettudatosság erősítése. A célok teljesülése a vízgazdálkodáson túlmutató hatásaival további térségfejlesztési programok indításának lehetőségét is biztosítja.
A projektsomag rövid tartalma	<i>Specifikus célok:</i> A Homokhátság felszíni vízkészletének helyben történő megőrzése, fenntartható térségi vízzétosztás fejlesztése, az agrárgazdálkodók öntözési beruházásait megalapozó vízvisszatartó és vízelosztó infrastruktúra rekonstrukciója és fejlesztése, a szélsőséges időjárási körülményekből fakadó kockázatok (elsivatagosodás, árvizek) mérséklése, az alkalmazkodóképesség javítása. A napjainkban tapasztalható éghajlati szélsőségek, a talajvízszint süllyedés, a terület kiszáradásának gyorsulása, a nagycsapadékok gyakoribbá válása, felerősítették a Duna-Tisza közti Homokhátság lakóiban, gazdálkodóiban a megoldás igényét. A vízhiány illetve az időszakonként fellépő többletvizek közvetlen hatással vannak a térség lakosságára, a természetes élővilágra, a vizet felhasználó és attól függő ágazatokra, kiemelkedően a mezőgazdaságra. A fenntartható, versenyképes, együttműködő és a vidék lakosságmegtartó képességét célként szem előtt tartó mezőgazdaság kialakításához, fejlesztéséhez nélkülözhetetlen az aszály és a belvizek problémájának kezelése a Homokhátság vízrendszerén. E projektsomag a térséget érintő vízelvezetését, vízmegőrzést és vízkészlet pótlást szolgáló beavatkozásokat tartalmazza.

Speciális vidékfejlesztési feladatokat jelentő térségek (tanyás térségek) fejlesztése

A projektsomag célja	<i>Átfogó célok:</i> A tanyai gazdaságok fennmaradásának, piacra jutásának segítése, annak érdekében, hogy tájfenntartó és megélhetést biztosító szerepüket betölthessék. A megváltozott éghajlati feltételekhez alkalmazkodó gazdálkodási formák elterjesztése. <i>Specifikus célok:</i> A területhasználat, a gazdálkodás és a vízgazdálkodás összehangolása, szükséges esetekben a terület- és gazdálkodási forma váltásának elősegítése. A népességmegtartást és a tájfenntartást biztosító agrár- és élelmiszergazdaság működésének biztosítása, bővítése, a speciális táji körülményeknek megfelelő korszerű technológiák használatának elősegítése. A Homokhátsági Speciális Célprogram folytatásaként a szárazságtűrő és alternatív növények termesztésbe vonása, az erre vonatkozó termesztési és fajtakísérletek, modellértékű tájgazdálkodási projektek megvalósítása, a vízgazdálkodás, a tájhasználat és a gazdálkodás összhangját megteremtő gazdálkodási rendszerek, agrotechnikai módszerek terjesztése.
A projektsomag rövid tartalma	A tanyák tevékenység diverzifikációjának segítése: az önellátást szolgáló termelés mellett a termékek és szolgáltatások piacán való megjelenésének támogatása, a „több lábbon állás” ösztönzése.

A Homokhátság öntözési kultúrájának fejlesztése

A projektsomag célja	<i>Átfogó célok:</i> A Homokhátság ökonómiai életképességének, a népesség megtartásának, a jövedelmek fokozásának, valamint a környezettudatosság mértékének növeléséhez való hozzájárulás
A projektsomag rövid tartalma	A Homokhátságon az ökológiai minimumfaktor a víz. Időszakosan a kelletnél több van belőle, de sokkal hosszabbak azon időszakok, mikor jelentős hiány mutatkozik. Különösen fontos ez a megállapítás a klímaváltozás várható irányának figyelembe vételével. A helyzet olyan súlyos, hogy a talajvíz hiánya,
	éves ingadozásának megváltozása a talajok fejlődésének negatív irányú változását indukálta. Félő, hogy a Homokhátság biodiverzitása jelentősen csökken, a klímaváltozás hatásai fokozottan érvényesülnek, bizonyos területek a szántóföldi művelésre, más területek az erdőborításra alkalmatlanná válnak. A vízvisszatartás, a szántóföldi területek vízellátottságának növelése szükséges. Kíváncos a termésbiztonság fenntartása, melynek egyik lehetséges útja az öntözés, amelyet azonban nem minden területen, és nem minden áron lehet, illetve kell megvalósítani. A környezetbarát és energiatakarékos öntözés formáinak kidolgozása, elterjesztése a jövő feladata. A probléma megoldása csak komplex módon elképzelhető. A cél olyan víztakarékos, vízvisszatartó öntözési technológiák kutatás-fejlesztésének, innovációjának támogatása, amelyek fókuszában az öntözés technológiai hatékonyság javítása áll és eredményeként az agrártermelés feltételei minőségi elmozdulásával számolhatunk. További cél az öntözött területek nagyságának növelése; a meglévő öntözőberendezések korszerűsítése, a talajok víztároló kapacitásának fokozása, a Homokhátság mezőgazdaságilag használható vízkészletének felmérése, a hidrodinamikai vizsgálatok ösztönzése, amelyek eredményeképpen lehetséges az öntözés negatív következményeinek felmérése, kivédésének kidolgozása. Fejleszthető technológiák különösen: Az esőztető öntözési, mikroöntözési, precíziós öntözési módszerek, tápanyag-utánpótlással kombinált valamint különleges öntözési célok megvalósítása.

1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai

A szomszédos települések településrendezési terveiben nincsenek a község fejlesztését befolyásoló elemek.

Jánoshalma határos területei erdő-, és mezőgazdasági terület tanyás övezetébe tartoznak. Hajós, Császártöltés, Kiskunhalas, Borota határos területei jellemzően erdők.

1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata, hatályban lévő településrendezési eszközök

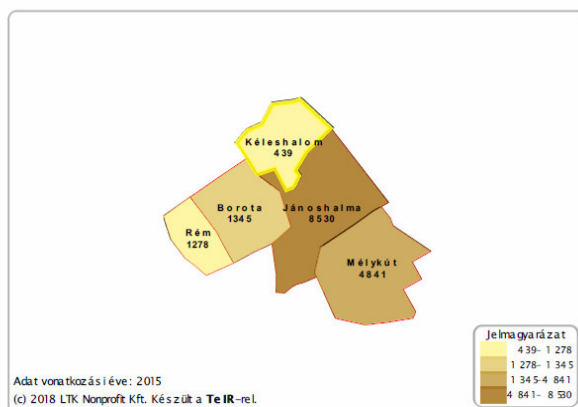
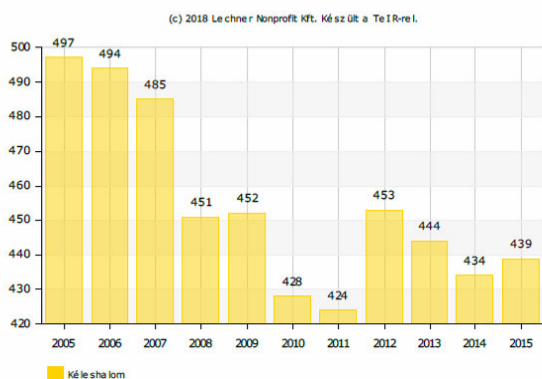
Kéleshalom nem rendelkezik érvényes településszerkezeti tervvel, hatályos helyi építési szabályzata sincs.

1.7. A település társadalma

1.7.1. Demográfia, népesesség (Forrás: TeIR)

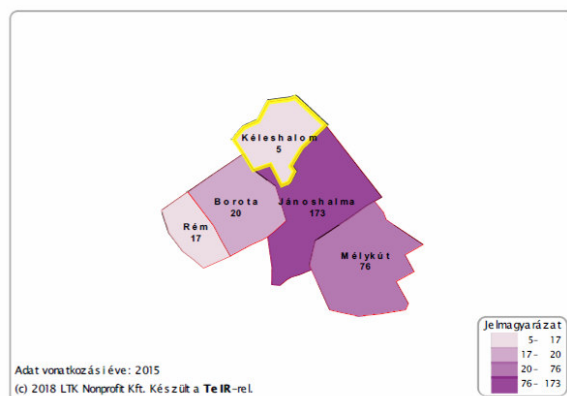
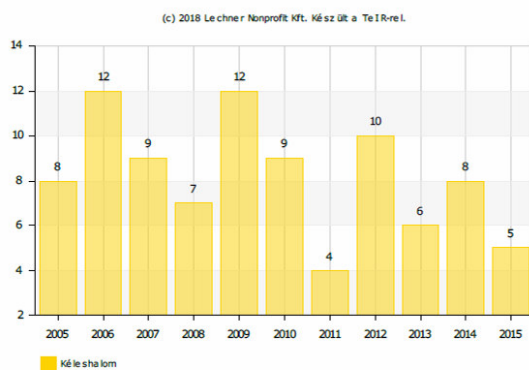
Lakónépeség (fő)

A lakónépeség az adott területen lakóhellyel rendelkező és másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma.

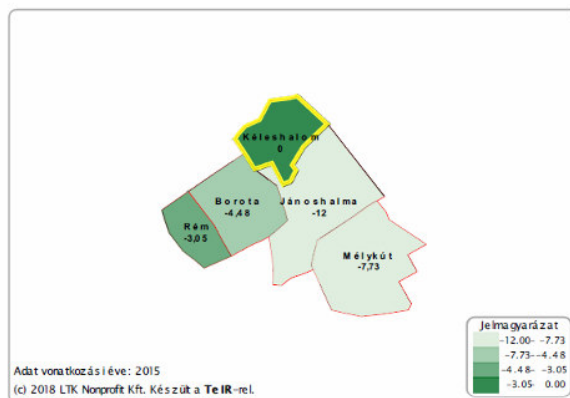
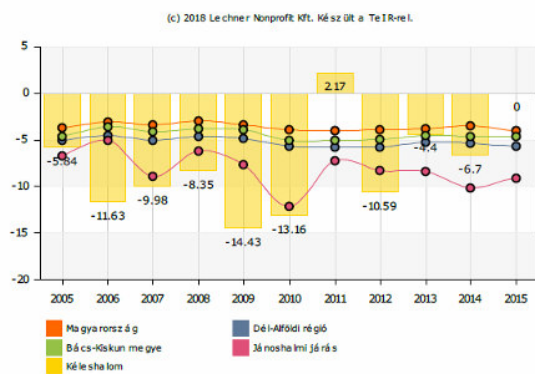
Halálozások száma (fő)

Az élet minden jelének végleges elmúlása az elveszületés megtörténte után bármikor, azaz az életműködésnek a születés utáni megszűnése, a feléledés képessége nélkül.

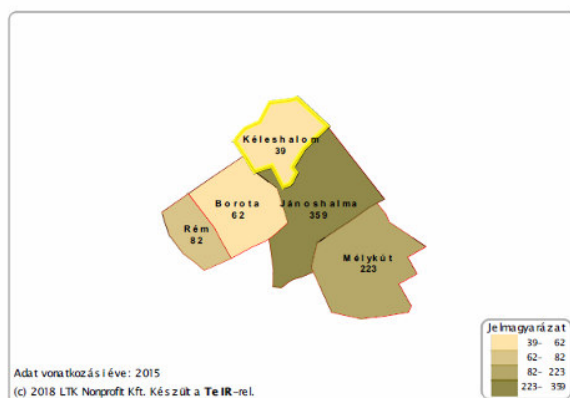
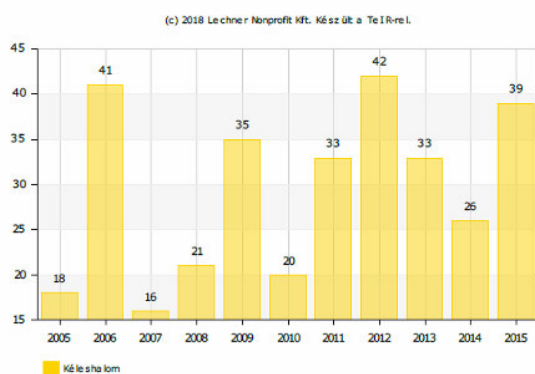
Természetes szaporodás/fogyás (ezrelék)

Az élveszületések és a halálozások különbözete ezer lakosra vetítve.

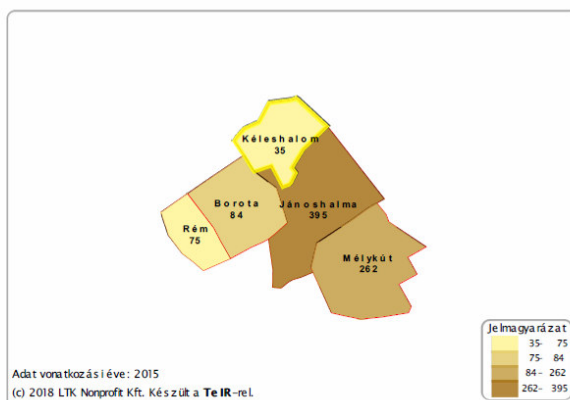
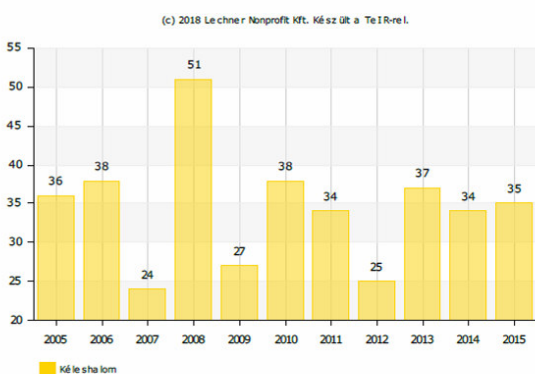
Odavándorlások száma (fő)

Állandó és ideiglenes belföldi odavándorlások összege.

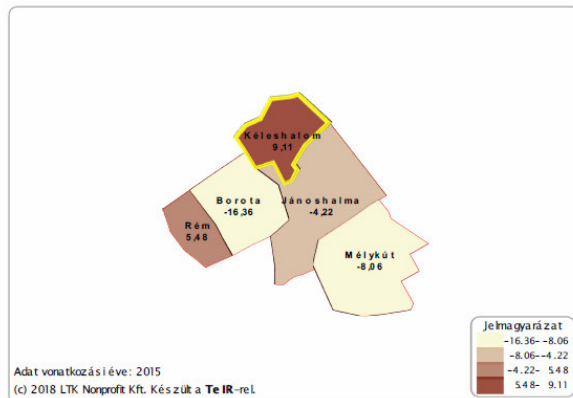
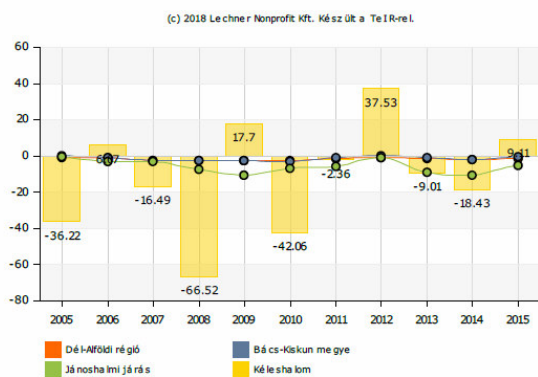
Elvándorlások száma (fő)

Állandó és ideiglenes belföldi elvándorlások összege.

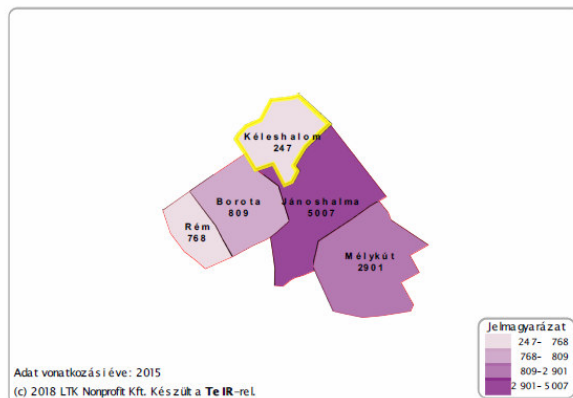
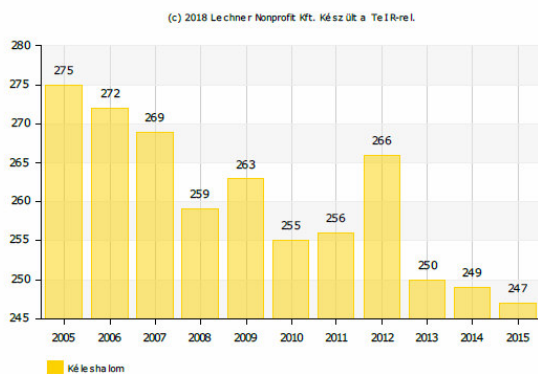
Vándorlási egyenleg (ezrelék)

Vándorlási különbözet az adott közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az onnan másik közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők számának különbözete ezer lakosra vetítve.

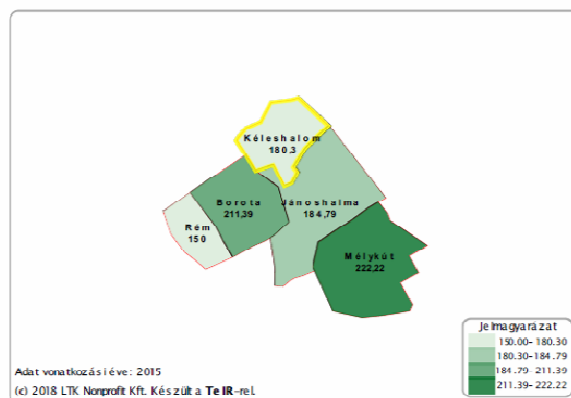
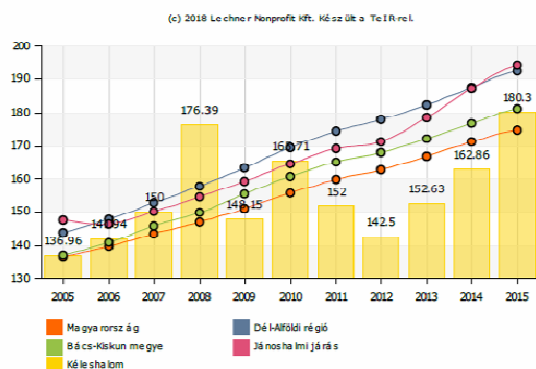
Állandó népességből a 18-59 évesek száma (fő)

Az adott területen lakóhellyel rendelkező személyek száma. Két népszámlálás közötti évek népességszámának meghatározása a továbbvezetés módszerével lehetséges, amely során az évenkénti természetes népmozgalmi (születés, halálozás, házasságkötés, bejegyzett élettársi kapcsolat, válás) és vándorlási (belföldi, nemzetközi) statisztikák adatai kerülnek feldolgozásra.

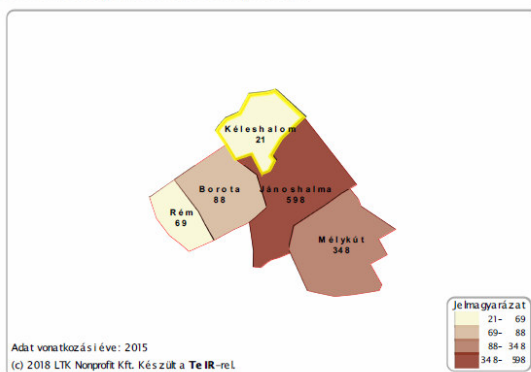
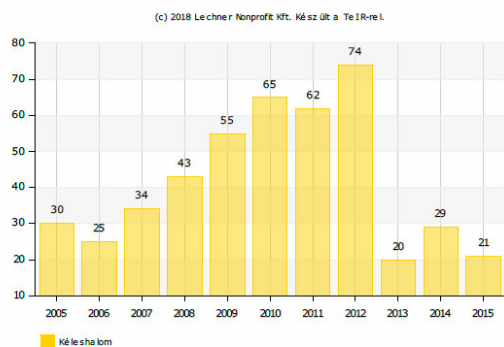
Öregedési mutató

Állandó népességből a 100 0-14 évesre jutó 60+-évesek száma

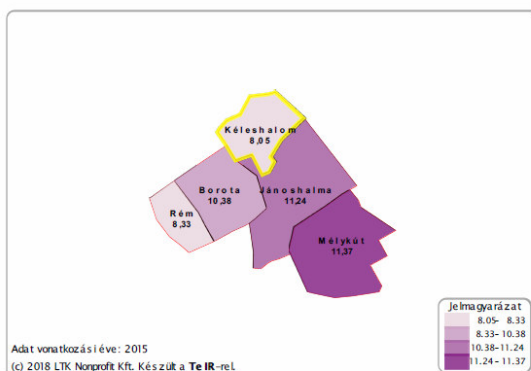
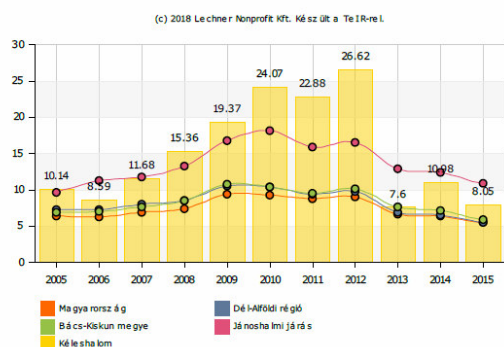
Regisztrált munkanélküliek száma összesen (fő)

Regisztrált munkanélküli az a személy, aki a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik, és oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat, és öregségi nyugdíjra nem jogosult, valamint rehabilitációs járadékban nem részesül, és az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszony kivételével munkaviszonyban nem áll és egyéb kereső tevékenységet sem folytat, és elhelyezkedése érdekében az illetékes kirendeltséggel együttműködik, és akit az illetékes kirendeltség álláskeresőként nyilvántart.

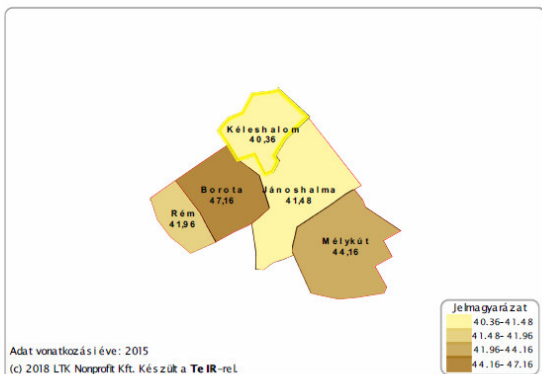
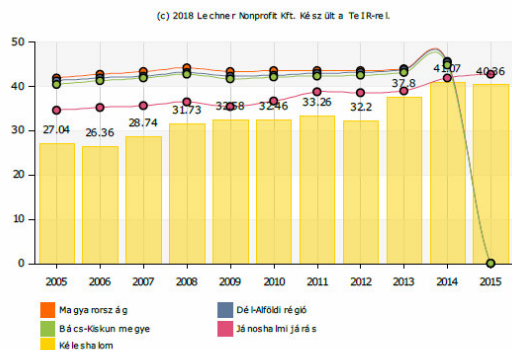
Munkanélküliségi ráta (százalék)

Regisztrált munkanélküliek száma száz 15-59 éves állandó lakosra.

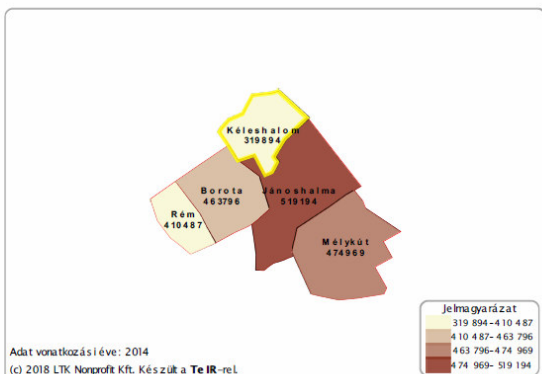
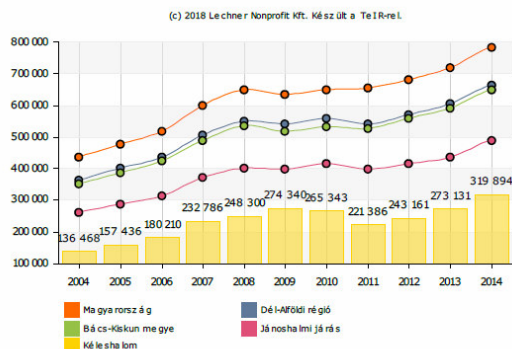
Adófizetők aránya (százalék)

SZJA alapot képező jövedelemmel rendelkezők száz állandó lakosra vetített száma.

Egy lakosra jutó összes nettó jövedelem (Ft)

SZJA alapot képező nettó jövedelem egy állandó lakosra vetített összege.

1.8.1. Humán közszolgáltatások (igazgatás, oktatás, egészségügy stb.)

Az önkormányzati igazgatási feladatokat Borotával, Rémmel közös önkormányzati hivatal látja el.

Az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

év	Védőnői álláshelyek száma	Egy főre jutó gyermekek száma
2008	1	14
2009	1	19
2010	1	15
2011	1	20
2012	1	23
2013	1	21
2014	1	19
2015	1	11

A gyermek valamint a háziorvosi ellátások elsősorban a Jánoshalmi egészségügyi központban történnek. Heti egy alkalommal 1 háziorvos (kedden) valamint 1 gyermekorvos (csütörtök) rendelőt tart a településen erre a célra kialakított rendelőben.

Fejlesztő és rehabilitációs ellátás

A helyileg fejlesztő és rehabilitációs ellátásra nincs lehetőség, de mindenki számára elérhető a Jánoshalmi Kistérségi Egészségügyi Központ, ami az Új Magyarország Fejlesztési Terv (ÚMFT) Társadalmi Infrastruktúra Fejlesztési Operatív Program (TIOP) 2.1.2. „Kistérségi járóbeteg – szakellátó központok kialakítása és fejlesztése” pályázati program keretében jött létre.

Oktatás

Községben egy 25 férőhelyes óvoda működik.

Az iskola intézménye 2005 óta a Jánoshalmi Hunyadi János Általános Iskola, Gimnázium és Szakközépiskola tagintézményeként működik. Alsó tagozaton összevont osztályban folyik a tanítás. A gyermeklétszámhoz és a helyi adottságokhoz megfelelően tornaterem is rendelkezésre áll.

1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása

A település jóváhagyott esélyegyenlőségi programján keresztül biztosított.

1.9. A település gazdasága

1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

A település meghatározó gazdasági ágazata a mezőgazdaság és erdőgazdaság.

1.10.1. Gazdasági program

2015-20120. évre érvényes gazdasági programmal rendelkezik a település.

1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata (Mellékletként KNP adatszolgáltatása)

Kéleshalom a földrajzi tájbeosztás szerint az Alföld *Bácskai síkvidék* középtájban található, azon belül az **Illancs** (Észak-Bácskai homokhátság) kistájban helyezkedik el.

Illancs területét zömmel *futóhomok*, kisebb területet *löss*, *homokos löss* borítja. Előfordul mészlepedékes csernozjom is. A buckavonulatok közötti vizes élőhelyeket leginkább a réti talajok jellemzik.

Futóhomok jellemzői: Duna öntésterületein van, így meszes talaj jellemzi. A homok nagyon rossz víztartó, nagyon kevés agyagos részt tartalmaz, ha tartalmaz egyáltalán. A humusztartalma nagyon alacsony, 1 % alatti. A növényi tápanyagkészlete ugyancsak csekély.

A kéleshalmi tájon is az Illancs általános jellemzői mutatkoznak: a szélhordta homokhátak, gyepfelületek, a buckák között égerlápok, szikes tavak. A térségét a 18. század közepén még a homoki sztyepprétek jellemezték. Majd a terület benépesülésével együtt fokozatosan alakultak a szántók, ugarok, szőlők, erdők. A 19. századtól a tanyák megjelenésével kialakult a mozaikos tájszerkezet: az állattenyésztéssel hasznosított legelők mellett megjelentek az elegyengetett buckákon a gyümölcsös -, szőlő ültetvények, melyek az itt élők megélhetést biztosította a mostoha környezeti viszonyok között is. A múlt század közepétől a tanyasi gazdálkodás szerepe csökkent, nagyarányú erdősítések változtatták meg jelentősen a kistáj megjelenését. Kéleshalom tájkarakterében az erdő ma is meghatározó szerepű. A hajdani, a futóhomok megkötésére irányuló, a kietlen viszonyok között is életképes akáctelepítések mellett ma már nyárfaerdők, erdei- és feketefenyvesek is uralják a tájképet. Az utóbbi húsz évben a növénytermesztést a csökkenő talajvízszint nehezítette el. A rendszerváltás óta észlelhető a táj haszonvételeből élő emberek visszatérése a vidékre és egy újfajta szemlélet, a megújuló energia hasznosításával a környezethez alkalmazkodás igyekezete.

Az évszázadok során kialakult változatos területhasználatú táj mozaikszerűsége napjainkra csökkent, a homokvidéken az összefüggő szárazságtűrő erdők aránya a legnagyobb.

Természetvédelmi Terület: A közigazgatási területen az országos jelentőségű védett természeti területek legjelentősebb egysége

a **Kéleshalmi Homokbuckák Természetvédelmi Terület**, amely egyben Illancs legnagyobb védett része is. 168 hektáron terül el az 1975-ben létesített természetvédelmi területet.

Az ősbörökás a Duna-Tisza közének jellegzetes geomorfológiai képződményén, az úgynevezett illancsi típusú bucka maradványon terül el, amely tulajdonképpen egy felhagyott homoki legelő. Ennek megfelelően a homokpuszta- és gyeptakaró társulások sajátos tájképfarmáló egyvelege alakult ki.

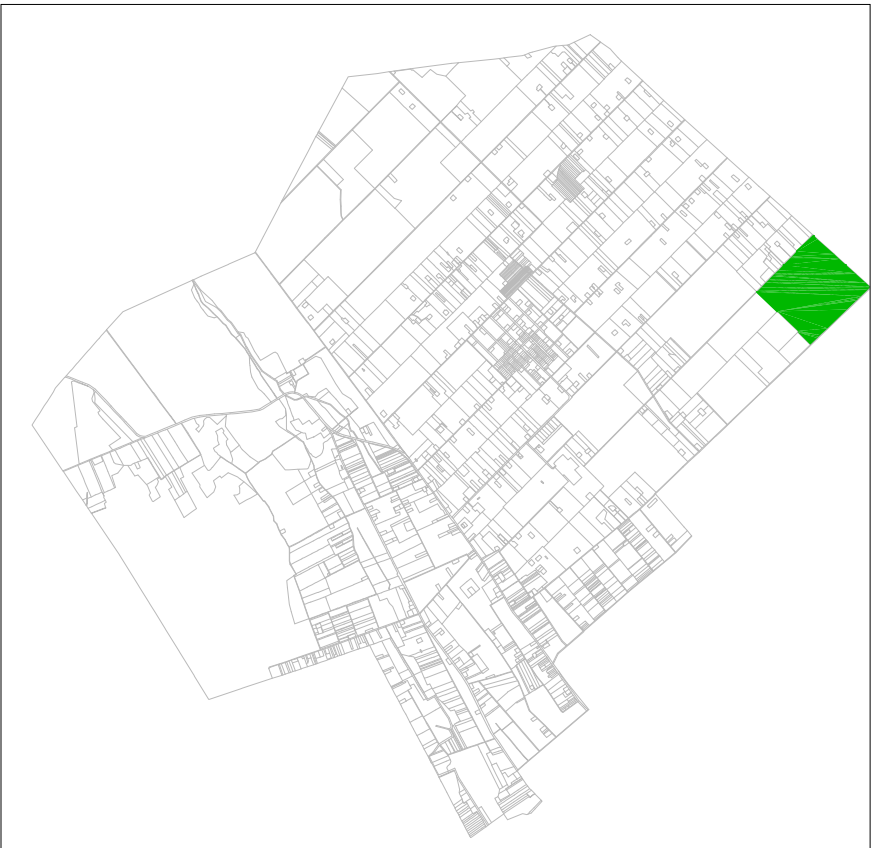
A kéleshalmi homokbuckák érdekessége, hogy egyaránt megtalálható itt a Duna-Tiszaközi Homokhát északi részén jellemző borókás fehér nyárasok, és a déli részén gyakran előforduló galagonyás fehér nyárasok. Ezeken a természetes erdőtípusokon kívül fellelhetők a múlt század elején kezdett homokfásítások eredményeként létrejött akácosok és nyár erdők. Az Illancs környéki

homokbuckákat az elmúlt évtizedekben részben beerdősítették, részben – átalakítással - a szőlő- és gyümölcs- telepítésre tették alkalmassá, ezzel megváltoztatva a táj eredeti arculatát.

Az ősbörökás természetvédelmi terület, amely megőrizte az eredeti táj megjelenését, fokozottan védett értéket képvisel. A közeli mocsárvilág nyugodt, békés háborítatlan természeti környezete is figyelemre érdemes.

A Kéleshalmi Homokbuckák egyúttal Natura 2000 terület és ökológiai hálózat magterület védettségbe is besorolt.

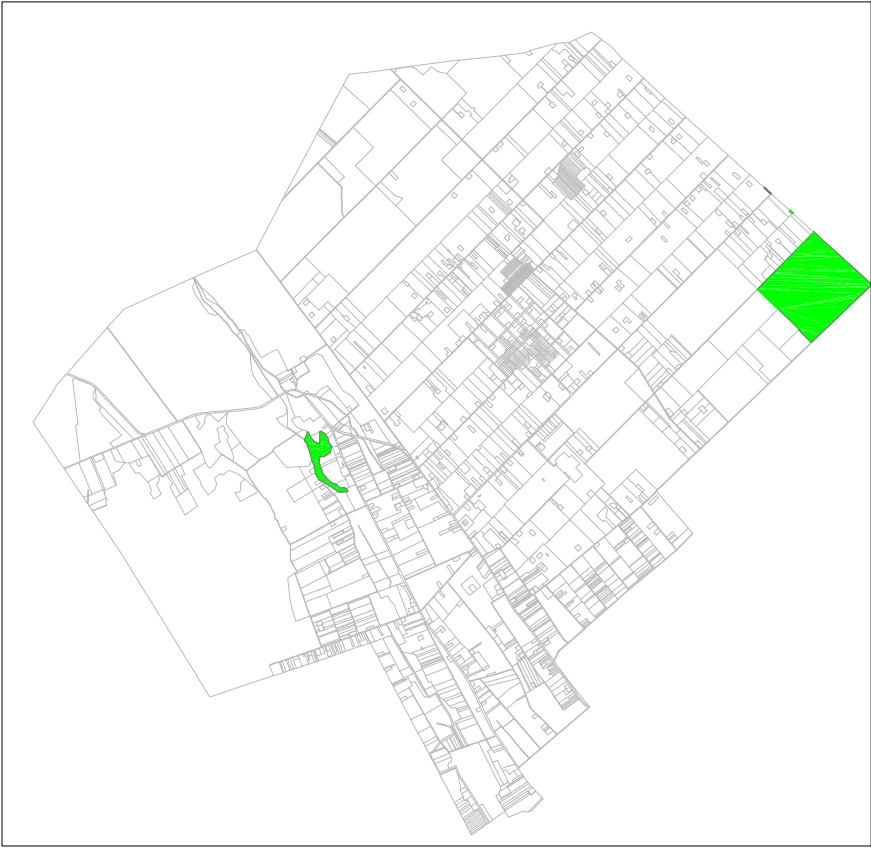
Természetvédelemmel érintett területek a KNP Igazgatóság adatszolgáltatása alapján

Természetvédelmi terület

NATURA 2000. élőhelyvédelmi terület

Ökológiai hálózat magterület

Ökológiai hálózat folytonos folyosó

Természeti terület

Természetvédelemmel érintett terület összesen

1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata

A növényzettel fedett, különböző rendeltetésű területek - a kertek, parkok, erdők, útfásítások - együttesen alkotják a település zöldfelületi rendszerét. A rendszer elemei között is, és a település növényzete és a tágabb települési környezet természeti elemei között is szoros ökológiai kapcsolat áll fenn, funkcionális és szerkezeti szerveződét hozva létre.

A növényzettel fedett, biológiailag aktív felületek alapvető rendeltetésük szerint *elsődlegesen termesztési célú* (erdők, mezővédő erdősávok, szántók, szőlők, gyümölcsösök, gyepfelületek) és *kondicionáló célú* (közjóléti hatásokkal rendelkező zöldfelületi elemek) *zöldfelületek* lehetnek. Élesen nem elkülöníthetők, mivel mindegyikre jellemző, hogy kifejtene ökológiai, környezetvédelmi, tájképi hatásokat és a különböző rendeltetés ellenére a nagy levéltömegből adódó jelentős asszimiláló, párologtató képességük következtében sajátos szerepet játszanak a település környezeti viszonyainak alakításában. A zöldfelületi rendszer élő elemek összessége - eltér a települést meghatározó egyéb, főként művi elemeket tartalmazó rendszereitől, de annak komplex rendszerének része.

A zöldfelületi rendszer a település életében többféle funkcióban vesz részt:

Ökológiai szerep: A növényzet, a zöldfelület a település helyi klímájának, ökológiai adottságai javításának legfőbb eszköze. Kedvezően hat a hő- és vízháztartásra, csökkenti a környezetvédelmi terhelés mértékét, ezáltal befolyásolja a környezetminőséget, a lakosság közérzetét.

Funkcionális szerep: Vannak olyan létesítmények, amelyek feladatukat csak kertekkel kialakítva, növényzettel betelepítetten láthatják el (pl.: óvodák, iskolák, temetők), használati szerepüket döntően a zöldfelületek minősége határozza meg (parkok, játszóterek).

Településszerkezeti, esztétikai szerep: Az egyes településrészek, létesítmények lehatárolásában, tagolásában, a zavaró környezeti hatásoktól való védelemben segítenek, egyúttal kapcsolatot teremtenek a különböző területi egységek, a település a környező táj, külterületek között, ezeket szerves együttesé kapcsolják össze. Részt vesznek a település karakterének kialakításában, a község vizuális megjelenésének fontos részét képezik.

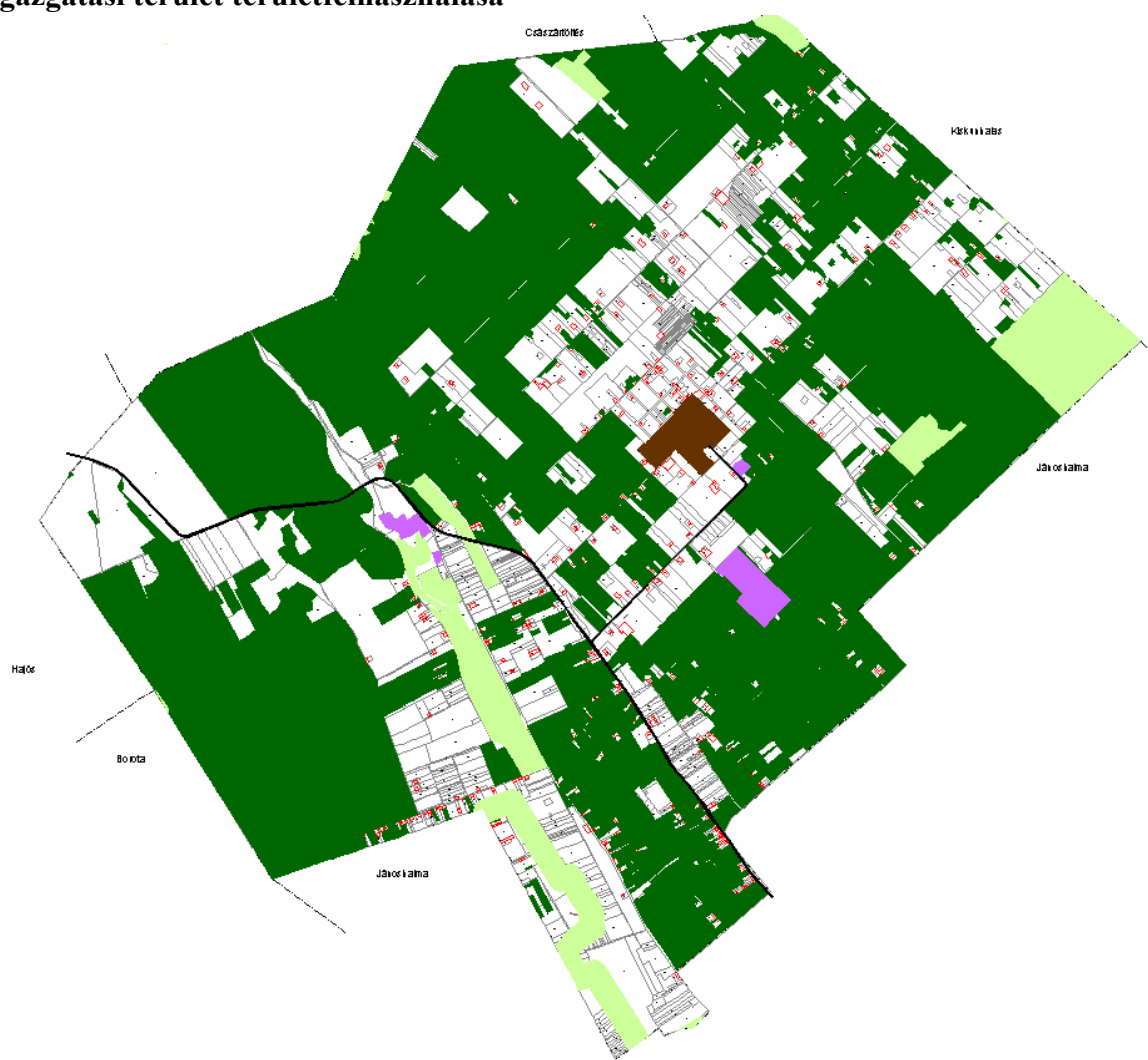
A kondicionáló célú zöldfelületek típusai a tulajdonviszonyok szerint besorolhatók közcélú és magántulajdonú zöldfelületekbe; használatuk jellege szerint is különbözőek lehetnek:

Közcélú, közhasználatú zöldfelületek

Közcélokat szolgáló zöldfelületek önkormányzati vagy állami tulajdonú területen állnak, fenntartásukról is ők gondoskodnak.

1.14. Az épített környezet vizsgálata

Igazgatási terület területfelhasználása

TERÜLETFELHASZNÁLÁS - TERMÉSZETI ELEMÉK

- Belterületi beépítés
- Gazdasági (majorsági) beépítés
- Erdő
- Természetvédelemmel érintett területek
- Mezőgazdasági terület (tanyahelyek jelölve)

Belterületi karakter

A belterület egészét szabályos derékszögű úthálózat jellemzi. Két tekintélyes méretű zöldterület köré szervezett a beépítés.

A telkek egyformák: 16-20m x 75 m-esek.

Intézmények jelölik ki a település központját, ezek jellemzően nagyobb telken álló, a lakóházak méretét meghaladó épületek.

Községháza

Az 1952-ben épült a mai kor igényeinek megfelelően felújított épült környezete szépen parkosított.

A művelődési ház középülethez méltó megjelenésű

Lakóházak

A lakóházak építészeti arculatából azok építési ideje jól kikövetkeztethető.

A kezdeti nyeregtetős épületek gyakran toldott tornáccal készültek vagy később nyitott vagy fedett udvari résszel. A 60-as évek végén jellemzően sátoztetős lakóházak épültek.

A szokásos kockaházak udvari toldalékszárnyval való kiegészítésére is van példa és tetőtérbeépítés nélküli manzárdtetőre is akad a 1970-es évekből. A 70-es évek második felétől épültek tetőtér beépítésű lakóházak.

Az elmúlt években az új lakóépületek építése leállt. Felújításokkal találkozni, ahol az energiatakarékosság és a racionalitás érhető tetten. Olcsóbb fenntartású, jobban hőszigetelt kisebb lakásokat alakítanak ki.

A település folyamatos fejlődéséből, átépítéseiből következően előbbiek szerinti típusai váltakozva jelennek meg. A lakóházak sora előkertek vagyis építési vonal vonatkozásában egységes, tömegüket illetve tetőidomaikat tekintve csak esetenként. Nincs esély és szándék sincs a tetőidomok, tömegek egységesítésére.

Jellemző utcaképek

Építészeti örökség

Az 1939-ben épült római katolikus Szent István király templom és plébánia jól mutatja a XX. század eleji település katolikus hitét és gazdasági erejét.

A templommal szemben álló épület önkormányzati tulajdonú épület tájház is lehetne.

Tanyai iskolák

A tanyai iskolákból még kettő áll, mindkettő lakásként funkcionál.

Kisrátai iskola 067/2 hrsz

Külső iskola 0132/3 hrsz

1.15. Közlekedés

Kéleshalom zsáktelepülésként Bács-Kiskun megye déli részén helyezkedik el. A legközelebbi országos főút ~ 15 km távolságra fut - az 54. számú Kecskemét - Soltvadkert - Kecel - Sükösd főút. Ehhez az úthoz az 5312. számú Kalocsa - Jánoshalma - Bácsalmás - országhatár közötti út az 54114. jelű Kéleshalmi bekötő úton keresztül biztosít kapcsolatot. Az 5213. számú önkormányzati út és az 54114. jelű bekötő út.

A csekély közúti forgalom miatt vannak olyan utcák, ahol szükségtelen gyalogos járda. Parkolási problémák nincsenek. Ugyanakkor a kis forgalom miatt autóbusz öblök nem kerültek kialakítására. Az autóbusz megállóknál esőbeállók vannak. Legközelebb Jánoshalma vasútállomáson érhető el a Kiskunhalas - Baja közötti egyvágányú vasúti mellékvonal.

1.16. Közművesítés

A település vízellátása (közműves vízellátás)

Kéleshalom község önálló vízművel rendelkezik. A település belterületének vízellátása a *helyi vízbázis fűrt kútjairól történik*.

A vízellátás vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkezik, melynek száma: 35300/6270-12/2015.ált.

Vízikönyvi szám: VII/537

Érvényes volt: 2021. augusztus 31-ig

A vízmű éves lekötött vízigénye: 16.000 m³/év

A vízmű (technológia) mértékadó kapacitása: 94 m³/nap

A vízbázis csúcsidei kapacitása: 66 m³/óra

A 2017-ben termelt vízmennyiség: 15.319 m³/év

A kéleshalmi vízbázist 2 db „főüzemi” kút alkotja, mely a vízmű 0193/1 hrsz.-ú ingatlanán találhatóak.

A települési vízhálózat hossza a bekötések nélkül: 7,73 km (a vízmű adatszolgáltatása szerint)
A bekötések száma: 118 db (a vízmű adatszolgáltatása szerint)

Vezetékes vízzel ellátott a belterület és a belterület ÉNy – i széle mellett lévő tanyák.

A Dél-Alföldi Régió Ivóvízminőség-javító Program, ezen belül a „Mindennapi vizünk” Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás keretében EU-KEOP forrásból valósul meg Kéleshalom vízminőség javítása.

A település fejlődésével szükségessé váló vízigény növekedést az előírt minőségben a vízmű, illetve a vízbázis kapacitása – a korszerűsített tisztító technológiával megfelelő minőségben – a fentiek szerint biztosítani tudja.

Szennyvízelvezetés és szennyvíztisztítás

A településen *jelenleg szennyvízcsatorna hálózat és szennyvíztisztító telep nincs kiépítve és kiépítését a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programról szóló többször módosított 25/2002. (II. 27.) Korm. rendeletben foglaltak sem indokolják, ugyanis Kéleshalom 2000 lakosegyenértéknél (LE) kisebb terheléssel jellemezhető szennyvízkibocsátású, normál területen lévő agglomerációba nem tartozó település.*

(Kéleshalom nem szerepel a rendelet mellékleteiben.)

Tervek sem készültek és engedély sem került kiadásra a település szennyvízcsatornázására és szennyvíztisztítására vonatkozóan, így az önkormányzat szándékaival összhangban jelen tervben sem számolunk települési szennyvízcsatorna hálózat és szennyvíztisztító telep kiépítésével.

Kéleshalom területéről a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvizet jelenleg és a jövőben is a települési kommunális szippantott szennyvíz leürítő helyre (Jánoshalma szennyvíztisztító telepének fogadó műtárgya) szállítják.

A község a belterületen keletkező szennyvizek kezelési megoldásainak vizsgálatára *Települési Szennyvízkezelési Programot* készítettett 2017 őszén.

A dokumentáció több alternatívát vizsgált, melyek közül az *ingatlanonként létesítendő egyedi szennyvízkezelő kisberendezések* telepítését és a tisztított szennyvizek ingatlanon belüli elszikkasztását javasolja a különböző szempontok mérlegelése alapján.

Földgázellátás

Kéleshalom közigazgatási területén a MOL Nyrt. üzemeltetésében lévő bányászati létesítmények találhatóak.

A bányászati létesítmények üzemeltetője a MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt. (6400 Kiskunhalas, Felsőszállás 0782 hrsz.).

Nagyközép-, közép- és kisnyomású hálózat:

Kéleshalom község belterületének földgázellátását a belterületre DK – ről érkező kiépített 6-8 bar nyomású nagyközép-nyomású gázvezetésekről biztosítják.

Villamos energia ellátás

Közép- és kisfeszültségű hálózat:

A község villamos energia ellátása a közép- és kisfeszültségű, illetve kisfeszültségű hálózatokon keresztül biztosított.

A község villamos energia ellátása több oldalról (ÉK – ről Kiskunhalas és DK – ről Jánoshalma irányából) biztosított. A település ellátását a belterületre DK – i és ÉNy – i irányból bekötő 20 kV-s elektromos légvezeték hálózatok biztosítják.

A belterületre bekötő 20 kV-s hálózatokról leágazva épültek a belterületi – általában – oszloptranszformátorok, ahonnan 0,4 kV-s kisfeszültségű – általában – légvezeték hálózatok épültek.

A településfejlesztéssel érintett területek villamos energia ellátása kis-, illetve közép- és nagyfeszültségű hálózat bővítéssel, esetenként új transzformátor állomások telepítésével biztosítható.

A hálózat bővítésénél be kell tartani a vonatkozó jogszabályok és szabványok előírásait.

Elektronikus hírközlés (távközlés, műsorszórás, adatátvitel)

A kiépített vezetékes, illetve vezeték nélküli elektronikus hírközlési szolgáltatók a község teljes közigazgatási területét lefedik. A belterületen kiépültek a vezetékes elektronikus hírközlési hálózatok, míg az egyéb külterületi létesítmények területén a szolgáltatás vezeték nélküli rendszerekkel biztosított.

A község közigazgatási területén a Magyar Telekom Nyrt. üzemeltetésében lévő *gerinchálózat (optikai és/vagy réz kábel hálózat)* üzemel. A települést ellátó Jánoshalma-Kéleshalom gerincvezeték (körzet kábel) Jánoshalma irányából az 5312 jelű, majd az 54114 jelű közút mellett épült földkábelrel DK – ről, a belterületen a Fő u.-n épült a telefonközpontig.

A község telefonhálózata kiépült, a távhívó hálózatba bekötötték. A körzetszám: 77.

A telefonhálózat üzemeltetője a Magyar Telekom Nyrt. (6000 Kecskemét, Kálvin tér 10/12.)

A telefonhálózat döntően légvezeték, míg kisebb részben földkábel kialakítással épült. A települési hálózat telefonközpont épülete a belterület D – i középső részén a Fő u. 2. sz. (1 hrsz.) alatt található a Polgármesteri Hivatal épületében. Ezen központhoz a Magyar Telekom Nyrt. gerinchálózatáról a fentebb részletezett utak mentén épültek ki a bekötő vezetékek.

A vezetékes telefonhálózat a település fejlesztésével tovább bővíthető.

A község közigazgatási területén belül 1 db *mobil távközlő erősítő állomás* van kiépítve:
- Vodafone és T-mobile: a belterület DNY – i szélén a 160/2 hrsz.-ú ingatlanon – önálló toronyként

Ezen létesítmények lehetővé teszik a település fejlesztésével párhuzamosan a hírközlő berendezések további bekapcsolását is.

1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)

Levegővédelem

A település – levegőjének minőségét tekintve – a térség egyik legkevésbé szennyezett, legkevésbé terhelt levegőjű részéhez tartozik – az *Országos Immissziómérő Hálózat korábbi adatai szerint* –, azaz az alap légszennyezettség nem számottevő.

Ez köszönhető a település és környéke adottságainak: viszonylag nagy területen elhelyezkedő település, kevés és jelentős levegőterhelést nem okozó ipari üzem, nem elhanyagolható közúti közlekedés, viszonylag kevés parlagon hagyott mezőgazdasági terület, azonban egyes helyeken deflációra érzékeny talajminőséggel.

A településen a légszennyező anyagok koncentrációi a 80-s évektől napjainkig csökkenő tendenciát mutatnak a *kén-dioxidra és a nitrogén-oxidokra* vonatkoztatva.

Az állattartó telepek környezetében a *bűzterhelés* időnként nem elhanyagolható.

Mindezen adottságokat együttevén várhatóan tarthatók és tartandók is a fenti rendelet előírásai szerinti immissziós határértékek.

Kellemetlen szagok egyes állattartó telepek, különös tekintettel a Kéleshús Kft. sertéstelepe, valamint a belterülettől ÉNy – ra lévő kacsatelep területén, valamint a trágyatároló és kihelyező területeik környezetében jelentenek időszakonként problémát.

Légszennyező anyag kibocsátás szempontjából jelentős ipari üzemek, illetve termelő, vagy szolgáltató tevékenységet végző létesítmények Kéleshalom közigazgatási területén belül – néhány kivételtől eltekintve – nem találhatók.

Általános vízgazdálkodási szempontú besorolások

Nitrátérzékenységi besorolás:

A vizek mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezéssel szembeni védelméről szóló módosított 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet 2013. szeptember 1-én hatályba lépett módosítása értelmében Kéleshalom közigazgatási területén több fizikai blokk került nitrát-érzékeny besorolásba.

A település közigazgatási területén **nincs állandó vízfolyás**.

A települési szennyvíztisztítás szempontjából érzékeny felszíni vizek és vízgyűjtő területek kijelöléséről szóló 240/2000. (XII. 23.) Korm. rendeletben foglaltak szerint Kéleshalom közigazgatási területe **nem tartozik az érzékeny felszíni vízfolyások vízgyűjtő területéhez**.

A felszín alatti vizek jellemzése

A felszín alatti vizek minőségi szempontból veszélyeztetettek.

Az egyes vízáadó rétegek között közepes vastagságú vízzáró agyagrétegek húzódnak.

Hulladékkezelés és -elhelyezés

Kéleshalom közigazgatási területén keletkező települési (kommunális) szilárd hulladékok mennyisége átlagosan 600 m³/év (120 t/év). A hulladék térfogata évről évre kismértékben növekszik, míg a súlya nem változik.

Kéleshalom közigazgatási területén keletkező települési (kommunális) szilárd hulladékok a kiskunhalasi regionális rendezett szilárd hulladéklerakóra kerülnek a kiskunhalasi lerakó elkészülte óta.

A hulladékok szállítását a Kunság-Halas Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. (6400 Kiskunhalas, Alsószállás puszta 0995/12 hrsz.) végzi közszolgáltatás keretében.

A település (1990-s évek elején bezárt) szilárd hulladék lerakója a belterületi lakóterület szélétől ÉK – re mintegy 260 m-re található mező- és erdőgazdasági területek szomszédságában.

A településnek kijelölt *folyékony hulladék leürítő helye* nincs és a korábbiakban sem volt.

A település *építési törmeléklerakója* a bezárt, rekultivált szilárd hulladéklerakó telep területén volt található, gyakorlatilag építési törmelékkel fedték a hulladékkeletkezőket időszakonként a keletkező nem jelentős mennyiségű törmelékek beszállítását követően azonnal.

A lerakó bezárásával ezen tevékenységeket is megszüntették – a korábbiak szerint.

A településen a *biológiailag lebomló hulladékokat* a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés keretében gyűjti a Kunság-Halas Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft., mely a Kiskunhalasi Regionális Hulladékkezelő Központban történő aprítás és komposztálás után komposztként értékesítene.

A *Homokhátsági Regionális Hulladékkezelési Programban* foglaltak szerint a rendszert alkotó különböző hulladékkezelő és -elhelyező létesítmények közül (a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés mellett) Kéleshalom területén 2 db hulladékgyűjtő sziget üzemel.

A *hulladékgyűjtő sziget* úgy került, kerülhet elhelyezésre lakóövezetben közterületen, kereskedelmi egységek közelében, hogy alkalmas legyen a gyalogosan történő megközelítésre.

A gyűjtősziget egy olyan nyílt terület, ahol az újrahasznosítható hulladék szelektív gyűjtéséhez konténerek állnak rendelkezésre, amelyek az itt összegyűjtött hulladék rövid idejű tárolására is szolgálnak.

A település területén bevezetésre került a *házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés rendszere* a vonatkozó törvény és rendeletek előírásai szerint, mely a szigetes rendszernél várható nagyobb hatékonysága miatt az újrahasznosítható hulladékok visszaforgatásával, a lerakásra kerülő hulladék mennyiség csökkenésével a környezetkultúra fejlődését elősegíti.

Ipari termelési hulladékok a településen jelenleg nem jelentős mennyiségben keletkeznek a kevés és nem jelentős termelési hulladékot előállító termelőüzem miatt.

Ipari veszélyes hulladékok jelenleg Kéleshalom területén jelentős mennyiségben ugyancsak nem keletkeznek.

A néhány mezőgazdasági üzem ellenére, illetve a csökkenő állatlétszám miatt a *mezőgazdasági hulladékok* mennyisége nem jelentős a területen.

1.18.2.2. Belvízveszélyes területek

Az ADUVIZIG tájékoztatása szerint a település a dr. Pálfay-féle belvíz-veszélyeztetettség besorolás szerint az 1., azaz a belvízzel nem veszélyeztetett terület kategóriába tartozik.

A fentieket a korábbi csapadékos évek tapasztalatai is igazoltak a település mélyebben fekvő részein.

Bács-Kiskun Megye területrendezési tervében foglaltak szerint a közigazgatási területen a belterülettől DNy – ra a Kígyós-főcsatorna és a Szamár völgyi-csatorna közötti keskeny sávban, illetve a Kígyós-főcsatorna mentén találhatóak kisebb foltokban rendszeresen belvízjárta területek.

Az ADUVIZIG tájékoztatása szerinti a település belvízjárta területei eltérnek a megyei területrendezési tervben ábrázolt területektől. Az ADUVIZIG térképén általában kisebb területek kerültek lefedésre mint a megyei TRT-ben, mely vélhetően részben abból adódik, hogy itt a nagyobb elöntési gyakoriságú területek kerültek csak ábrázolásra.

Az önkormányzat tájékoztatása szerint a belterületen belvízzel veszélyeztetett területek nem találhatóak, melyet az 1999-2000 és a 2010-2011-s rendkívül csapadékos évek tapasztalatai is alátámasztanak.

2. HELYZETELEMZŐ , HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

Kéleshalom mező- és erdőgazdasági jellegű település. Mezőgazdasági területeinek csak kis része művelhető, nagyjából gyenge homoktalaj. A homokhátsági vízszintcsökkenés tovább csökkenti a mezőgazdaság jövedelemtermelő-képességét. A homoktalajok további erdősítése várható.

Térszerkezeti, földrajzi helyzete zsákfaluként kedvezőtlen. Anyatelepülésével, körzetközpontjával való közlekedési kapcsolata jó.

Az Országos Kékkör turistaútvonal keresztülhalad a településen. A turistaútra és a természeti adottságaira építve idegenforgalmi szerepköre növelhető.

Belterülete szabályos mérnöki osztású, ahol a teljes a szennyvíz kivételével a közművesítés megvalósult.

A településfejlesztést, rendezést akadályozó tényező a mezőgazdaság munkaerő szükségletének folyamatos csökkenése és az ebből levezethető foglalkoztatottsági illetve demográfiai helyzet.

Az elöregedő és csökkenő népességszámból adódóan a lakásállomány mennyiségileg nem növekszik és minőségileg sem javul.

A településfejlesztés jellemzően önkormányzati beruházásokban valósul meg, a közterület-fejlesztések, intézmény-felújítások komfortossá és vonzóvá teszik a települést.

A hasonló helyzetű és adottságú településeknél élhetőbb, rendezettebb a község.